

Rong og ósonn tíðindi um SEV

— Spariáheitanin hefur einki við prishækkingina at gera

SEV hevdði í vetur m.a. í ein samfullan mánað eina lýsingaróð í Útvarpi Føroya við ymskum ráðum um, hvussu hin einstaki brukarin av elmegi kundi spara streym — sær sjálvum, SEV og búskapi landsins og umhvørvi at gagni.

Løgin tíðindaflutningur

Henda heilt natúrliga og sjálvsagda áheitan á viðskiftafolk eðfælsins í einari truplari tíð — har tað táttar í hjá teim flestu — var helst ov djúptøkin kostur fyri løtu kyndlaberabur landsins. Tí fyrst varð áheitanin rangsnúgvað í Útvarpinum, so leiðis at fólk finga ta fatan, at nú fór elprisurin upp, sum úrslit av, at tey høvdu fylgt raðunum frá SEV og høvdu spart streym í nakrar vikur.

Sjónvarpið og onnur blóð fjeppaðust uppi í malinum, og alt bar á tað borið, at her hevdði SEV verið úti í skýmligum ørindum. Til seinast kom so Dimmalætting nr. 149 við einari hálvri breiðsíðu undir heitinum: *Gráin tók frá SEV*. So at nú fleyt forargilsins bikar av sonnum yvir!

Ei undur í, at vanliga folkið kennir seg orkumlað og hevur fingið prishækkingina púra rangt í halsin, og tað frá teimum, sum halda seg duga bæði at lesa og skriva!

Spariáheitanin

varð lögð til rættis og avrikt av professionellu reklamustovni TEAM 85, sum Dimmalætting eigur.

Áheitanin varð send í Útvarpinum, sum eyðvitað fekk í inntøkum sín broðurpart av tí, sum lýsingartilfarið kostaði SEV. At SEV vanliga leskar Útvarpið við eini 80-100.000 kr. í lýsingum um ár, skal vituligt ikki blandast upp í hetta málið.

Helst voru tað fleiri enn eg, sum hvukku við og hildu at lýsingaraðin ljóðaði heldur ónskrilg í oyrunum; men fleiri funnu tú helst ein vissan ugga í grúk inum hjá Piet Hein um logna turkismalaða stakitti við Springforbi Station, sum er:

— netop så blåt,
at det ikke er grønt.
Og netop så grønt,
at det netop er kønt!

Hví tilik sparitiltøk?

Nevnda sparitiltak hjá SEV er atøkt teim tiltøkum, sum el- og orkufeløg gera í grannalondum okkara. Og har hevur vanligi nýtarin als ongar trupulleikar av at skilja, tann eyðsædda tyding tað hevur — at spara orku — bæði búskaparliga og umhvørvisliga fyri land og fólk.

Líknandi áheitanir:

Spariáheitanin frá SEV kann vituliga eisini samanberast við líknandi áheitan frá kommunu her á landi, sum heitti á fólk um ikki at nýta pikadekk meira enn hægst neyðugt. Hetta varð ikki tilrætt av tí, at nakar væntar at pikar, dekk ella asfalt verður ódyrari í framtíðini. Nei, hetta var tí, at kommunan væntar og vónar at sleppa við at asfaltera vegirnar annað ella tridja hvørt ár, í staðin fyri sum nú — við nogvum pikasliði — hvørt ár!

Tað sama kann eisini sigast um mannvinarligu og stóðugu áheitan tannlækna, um at fáa fólk at busta tenn. Hetta, ikki tí at nakar heldur at prísurin á bust, kremi ella tannlæknaheiti er at falla í framtíðini; men tí, at hesi rað eru góð fyri folkaheilsuna, og at ein kann av hesum vanta at fáa færri neyðugar viðgerðir, og helst færri hol at viðgera, tað ið ein skal í stólin!

Hvør sparir og nær?

Eyðvitað er, at ein sparing av elmegi loysir seg sum heild fyri SEV og hin einstaka brukaran fyrst og fremst upp á longri sikt! Tí, so hvørt spart verður, verður jú longri ímillum, at SEV hevur fyri neyðini at keypa nýggjar motorar og útlandska olju. Bara motorarnir kosta hóast alt ímillum 100 og 200 milliónir kr. hvør at keypa.

Hinvegin er tað líka sjálvsagt, at um ein einstakur brukari sparir meira í nýtslu enn tað, sum vanligi prísvekturin økist, so kemur hetta honum til goðar í krónum og oyrum eisini upp á styrti sikt, og tað er longu árið eftir.

Skyldurnar hjá SEV og prísvegongdin:

Tað er eisini greitt, at SEV hevur sínar skyldur at rokja og viðurskipti, sum eru tengd

at vanligu marknaðarmekanismunum í samfelagnum.

Og skal eitt nú prísvekturin í framtíðini talmast ella vendast mugu lagaligastu lán útvegast, og um gjørligt oljugalldið avtakast, sum nú er um 9 oyru kWt. Hetta er just upp á oyra tann hækkingin, sum talan er um fyri árið 1990.

At nevnda oljugalldið varð klaskað niður yvir SEV av fyrra landsstýrinum (1985-89), og forði eina prishækking við sær, er óneyðugt at nevna. At núsitandi landsstýri — sum hevur vist SEV áhuga og vælvild — helst eisini hevur bruk fyri hvørjari krónu til at pjessa upp á trotabúgvíð, sum fyrra landsstýrið læt eftir seg, er eyðsæð.

Tó skal viðmerkjast her, at SEV í ótøli biðar eftir einum landskassaveðhaldi, sum sakt verður um í summari, fyri at kunna umfugja eitt rentutungt lán yvir til eitt væl biligari NIB-lán. Biðitíðin hevur longu kostað SEV millum 1 og 2 mió. kr. í rentumuni. Hetta veðhald átti at verið eitt reint avgreiðslumál fyri tingið, av tí at hetta veðhald ongantíð kann hugast at verða effektivt. Tað sama kann ikki sigast um so mong onnur veðhald, sum samgongan nú stríðist við, sum ein partur av upptakinum. Tianverri.

Henrik Old og tingið:

Hækkingin hjá SEV sprakk á fótur, tað ið hann hoyrði um vanaugu og rongu tíðindini um SEV, og hann mælti beinanvegin tinginum til at áleggja landsstýrinum at nokta SEV at hækka prisin fyri kómmandi ár.

Hetta hevur Henrik allan rætt til sum tingmaður. Bæði at leypa á leistum og at sokja at SEV.

Tó kundi ein hugsað sær at spurt í hesum sambandi: Nær, hvar og á hvønn hátt Henrik Old gjørdi sína ávirkan galdandi fyri brukaran, tað ið ein kompaktur meiriluti í fyrrverandi landsstýri (Atli Dam, Jógvan Durhuus og Vilhelm Johannesen) aftur og aftur søkti at SEV? Konir menn meta, at hesar atskóknir og beinleiðis chikana hevur kostað SEV 10-tals milliónir kr. í eykaútreiðslum!

Og hvussu nógv lægri hevdði kWt-prisurin hjá SEV ikki verið í dag, um m.a. Henrik Old hevði gjørt sína ávirkan galdandi ta — til frama fyri SEV?

Borimaskinan:

Hvør minnst ikki borimaskinuna, sum landsverfrøðingurin fekk harrabað um úr Tinganesi ein penan dag kl. 11, f.p., at hann skuldi taka hana umgangandi úr hondunum á arbeiðsfólkunum hjá SEV! Og lagt varð aftur at: — — — Og borimaskinan skal verða úti av arbeiðsplassinum hjá SEV áðrenn kl. 5 í kvøld!

Og so varð. Ayatolla hevdði

talað. Tilikur hevndarhugur er tibetur ókendur um okkara leiðir. Kanska í Kuwait —!

At maskinan síðani stóð úti og rustaði og forfall — sum myndatakar Dimmalættingar vakni visti á — er ein onnur dæpur søga, sum bert undirstrikir formatið á leiðarum landsins tá.

Ikki tí, eingin fer væl, um ein annar fer illa.

Men ringt var ta — sum nú — at fáa eygað á leiðaraevni, búskaparliga flogvit og glogskyni fyrrverandi lógmans, tað ið hugsað verður um svartkjasta- og surimievintýrið, um uttanlandsskuldina og «gloyndu ella goymdu» ógöldnu veðhaldini fyri bert at nevna nøkur dømi.

Hetta hevdði SEV so, ið hvussu so er, onga skyld í.

At Atli Dam og hansara raðgevarar høvdu roynst betur sum vatnorkuutbyggjarar fyri SEV, enn teir royndust á øllum øðrum økjum, er helst eingin, sum hevur nakra grund til at halda í dag.

Hvussu stór er so hækkingin?

Av givnum orsökum hevur núsitandi landsstýri kent seg noygt til, at taka inn í eyka gjöldum og uppsparing eini 10–15% meiri enn vanligt er. Fyri mong húsarhald kom upphæddin at verða o.u. 2–3000 kr. um mánaðin.

Hækkingin hjá SEV verður fyri eitt meðal húsarhald o.u. 5000 kWt á 0,09 kr. = 450 kr. um árið, ella 450 : 12 = 37 krónur og 50 oyru um mánaðin!

Um 37,50 kr. um mánaðin er munandi hækking, er ivaleyst ymiskt. Tó má hon metast lítill í mun til 2-3000 kr. Onkur nevndi, at hetta var ein vanligur sigarettipakkur um mánaðin. So hetta skuldi

verið til at borið hjá teimum flestu.

SEV og uttanlands-skuldin:

Í stuttum kann eisini nevast, at skuldin hjá SEV varð við árslok slakar 700 mió. kr., og hetta er mitt í einum útyggingartíðarskeiði. Av hesum er umleið helvtin lán í føroyskum grunnum og lánstovnum. Meðan hin helvtin er útlandsk lán.

Hetta gevur, at parturin hjá SEV er goð 4% av uttanlandsskuldini, sum fyrrverandi landsstýri læt eftir seg. So heldur ikki á hesum óki kann tað sigast, at parturin hjá SEV — sum landsumfevandi felag — er serliga tyngjandi.

Rong tíðindi og gráin tók:

Loksins skal vendast aftur til løgna tíðindatænastuna:

At Sosialurin stóðugt ber fram rong og negativ tíðindi um SEV, undrar helst ongan longur.

At Útvarpið, sum almennur stovnur, við einari ósannari og tendensiosari yvirskrift — til eitt annars sakligt innlegg — borið fram av óvart, ella av stíkin til SEV ella Hitafelagið, er átalvert.

At Dimmalætting eisini skuldi brúka eina hálva forsiðu upp á sama tendensiosa tvæðið, er harniligt.

Var tað nakar sum nevndi um gráin tók — ?

Vónandi er grundin ikki bert henda, sum ein fróðar-maður, eg metti nú ein dagin, mælti í sambandi við hesa journalistisku herferð móti SEV: «Tú — bad news are good news — for the Press!»

Við ynskinum um gott nýggjar.

Arnstein Niclasen,
styrisformaður

Julemærkerne 1989

Jeg kender desværre ikke motiveringen til dette års festlige julemærker, hvad jeg nu nok burde have sat mig ind i, før jeg skriver disse linier. De har måske noget med et gammelt julesagn at gøre.

Jeg sætter meget stor pris på Óli Petersens evner som tegner og humorist, især efter hans glimrende tegneserie i Sosialur-in.

Alt hvad vi mennesker foretager os, kan dog på en eller anden måde risikere at blive udsat for kritik — positiv eller negativ. Jeg vil derfor tillade meg, Óli Petersen, at antyde, at kun et af dine julemærkemotiver, har noget med jul at gøre og det er det allerførste i arket. Dette motiv minder mig om en herre, der ihærdigt forsøger at finde

hjem efter en bedre julefrokost.

Jeg er helt sikker på, at Óli Petersens form på humor, aldelens vil undskyldte mig dette lille indlæg, men jeg er nu en gang så barnlig, at jeg synes, at på et julemærke bør der findes et julelys, et hjerte, en stjerne eller noget andet, som kan minde en om, at mærket har noget med jul at gøre.

Godt nytår

Aksel Krogh
Blåklugøta
Tórshavn

NYREDONOR TESTAMENTER
EUROPEISKE NYREDALE 1 - 10. SEPTEMBER 1989

JEG HAR ET...

... HAR DU?

•NYREDONOR - TESTAMENTER- fås GRATIS hos...

LANDSFØRNINGEN FOR NYRESTYR I DANMARK

Vedtaget af 2002 Landsting af 20.10.89 kl. 11.00.

— samt på apoteker, biblioteker, biblioteker m.v.

NYREDONOR - TESTAMENTER - FÅS GRATIS HOS...

Landstinget for Nyrestyr i Danmark, 2002 Landsting af 20.10.89 kl. 11.00.

— samt på apoteker, biblioteker, biblioteker m.v.